

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, zjutranje izdanje opoldne, večerše izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kažipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gl. 6-60
pol leta 6 „ 60 „ 3-30
četrt leta 3 „ 40 „ 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročilne se ne odzame.

Oglašni in poslanice se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje drke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Naročnina in oglašje je plačati loco Gorica.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo

so nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnštvu.

„PRIMOREC“

Izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

(Večerno izdanje.)

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

„Narodni sklad“.

Piše A. G—k.

4. Dijaški konvikt.

Naši stariši čutijo živo potrebo — dijaškega konvikta. V Gorici imamo sicer »Alojzijevišče«, toda večina ne mara za ta zavod, ki služi le v poklerikalenje Slovencev. Vzgoja otrok v tem zavodu ni taka, da bi ga mogel človek priporočati. Tudi grozodejstva »kuharja«-brata Fridolina z nedolžnimi otroci so kaj slabo spričalo za zavod in vse njega vodstvo. Ako je vse to res, kar je pisala »Soča«, zasluži cela banda, da jo doleti primerno plačilo, zavod pa bi bilo treba zapreti. Toda že mora biti vse res, kajti »Soča« niti popravka ni dobila, kaj li še, da bi bila tožena. — Tudi o hrani, o ravnanju z otroci smo čuli že toliko in take vrste pritožb, da se je le čuditi, ako imajo ondi še toliko dečkov.

Toda kaj hočejo početi stariši, ki imajo sicer nadarjenega otroka, pa ne morejo plačevati mesečnine za dobro stanovanje, kjer bo preskrbljen z vsem potrebnim za mlado telo in nježno dušo? In tako pošiljajo v Alojzijevišče svoje otroke tudi taki stariši, ki bi tega nikdar ne storili, ako bi imeli na razpolago zavod, ki je bližji njihovemu srcu. — Dolžnost naša bodi torej, da take vrste stariše rešimo zadrege, ko greše proti svojemu prepričanju, ter jim preskrbimo zavod, v kateri bodo radi pošiljali svoje otroke. Ustanoviti treba torej — dijaški konvikt.

Zavod mora biti uzoren. Na čelo vodstva morajo stopiti trezni možje, če le mogoče šolniki, in za blagor naroda vneta dame, ki bodo nadzorovale kuhinjo in celo gospodinjstvo. Vzorce takih konviktov imamo po raznih mestih. Seveda — klerikalen tak zavod ni nujen! V teh je vsa vzgoja nenaravna, ne oplemenjuje duha, marveč sloni le na gnilih stebrih nesoglasja med dušo in telesom, hinavščine, laži in — fridolinstva!

Nekateri rodoljubi so mnenja, da bi bilo dobro, zvezati s tem konviktom

Dva huzarja.

Ruski apisal Lev Nikolajevič Tolstoj.

Poslovenil I. Sodar.

(Dalje.)

— Kaj vam pripoveduje ta klepetulja? rekel je strije, stopivši k oknu. — Ali bi vam ne bilo ljubo kaj prigrizniti?

Po večerji, pri kateri je grof s hvajljenjem jedil in s svojo slastjo nekoliko pregnal slabo voljo gospodarice, sta se častnika poslovila in šla v svojo sobo. Grof je stisnil strijcu roko, v začudenje Ane Fedorovne je stisnil njeno roko, ne da bi jo poljubil, stisnil jo na to tudi Lizi in ji pogledal pri tem naravnost v oči in se ji lahko nasmehnil s svojim prijetnim smehljajem. To jo je zopet spravilo v zadrego.

In jako lep je, mislila si je, samo preveč se zanima zase.

XIV.

— Ali te ni sram? rekel je Polozov, ko sta se častnika vrnila v svojo sobo: — Jaz sem si nalašč prizadeval izgubljati in sem tebe suval pod mizo.

tudi — gospodinjsko in kuharsko šolo. Nočem se prenagli in isto priporočati že na tem mestu. Skušnja pokaže, ali je taka zveza izvršljiva z ozirom na višji pomen in namen take posebne izobrazbe deklic. Pražka »Domácnost« bi bila meni najboljši vzorec take šole in vaje za deklice.

Kako naj pridemo do vseh teh prelepih in prekoristnih naprav v Gorici? Rodoljubni gospodje in dame se bodo pač morali žrtvovati z delom, a ustanovne troške plačaj »Narodni sklad«, ki bi moral zagotoviti v slučaju potrebe tudi zadosten letni prispevek.

5. Stanovanja — »Narodni Dom.«

Trgovina in obrtnija v slovenskih rokah se čudovito lepo razvija. Vsakršno podjetje, ki ima zdravo podlago, vspeva prav dobro, ali vsaj tako, da pošteno redi slovensko rodbino. Toda še veliko je tu kruha, katerega naši ljudje še niso poiskali, pa je gotovo, da se to polagoma zgodi. — Ne smemo pa pustiti temu razvoju povsem prostega toka, marveč ga moramo pospešiti. Zadnja leta smo dosegli lepih uspehov s takim potiskanjem po lestevici napredka. Kdor ni slep, vidi te vspuhe in rodoljubno srečo se jih veseli.

Ob vsakem novem pojavu se nam pa kažejo velike težkoče s — stanovanjem, s prostorom. Trгоvec ali obrtnik z dovoljnim znanjem in kapitalom je tu, a — primerne prostora ni. In čisto je minulo leto in več, predno se je podjetje odprlo. Rodoljubni viditelji pri »Goriški ljudski posojilnici« so imeli pred očmi te razmere in potrebe ter kupili v Gosposki ulici dve hiši, v katerih posluje, trguje, obrtuje . . . 12 narodnih podjetij, ne všteti rodbinska stanovanja, katerih je (večjih in manjših) menda tudi 12. In ako bi posojilnica imela pri hišah tudi zgubo, nič za to, kajti s svojima dvema hišama služi naravnost imenitno naši narodni stvari v Gorici, za kar se splečajo tudi večje žrtve.

Toda mi napredujemo! Potrebe so vsak dan nove, večje. Oglašajo se trgovci in obrtniki, ki bi radi otvorili

No, ali ti ni nič hudo? kajti starka se je popolnoma razjezila.

Grof se je strašno zasmel.

— Smešna gospa! kako je bila razžaljena.

In on se je začel tako veselo smejati, da je celó Johann, ki je stal pred njim, pobesil oči in lahko se zasmel v stran.

— Zdaj pa imajo sina prijatelja rodbine! . . . ha, ha, ha! smejal se je dalje grof.

— To ni bilo prav. Meni se je smilila, rekel je praporščik.

— Glej jo, neumost! Kako si še mlad! Kaj, ti si hotel, da bi jaz izgubil?! Zakaj naj bi zaigral? Tudi jaz sem izgubljal, ko še nisem znal. Deset rubljev, bratec, se dobro prileže. Treba je praktično gledati življenje. Ali ti ostaneš vedno tepec.

Polozov je umolknil; pri tem je želel sam misliti o Lizi, ki se mu je zdelo nenavadno čisto, prekrasno bitje. Slekel se je in je legel na mehko čisto postelj, pripravljeno zanj.

Kaka neumnost so vse te vojaške časti in vojna slava, mislil je, gledajoč v okno, pregrnjeno s šalom, skozi ka-

tu novo podjetje, pa ni najti prostora na takem kraju, kjer je vspeh zagotovljen. — Tu torej treba nekega vodstva, neke enotne misli . . . in ta je izražena tudi v pravilih »Narodnega sklada«, namreč: preskrbovati narodnim društvom in podjetjem primerna in cena stanovanja. — Čitatelji naj mi oprosté, da o tem vprašanju ne razvijam dalje svojih misli o namenih novega društva.

Tu sem pa spada tudi »Narodni Dom«. — Ne mislimo o »N. D.« po vzgledu v Ljubljani, Celju, Mariboru, marveč goriškimi razmerami prikladno poslopje, v katerem bo sicer prostora za nekatera društva, v glavnem pa da bo služilo trgovini, obrti — in nam oskrbi primerno veliko dvorano s postranskimi prostori, kar v Gorici nujno potrebujemo. Menda me razume vsakdo. — Dokler tega nimamo, je nemogoč sleherni pravi društveni in socialni razvoj med Slovenci v Gorici!

In do tega pridemo! Prvo priliko, ki se nam ponudi, zgrabi »Trgovsko-obrtna zadruga«, ki potrebuje že za-se dostojnega stanovanja, kar poviša njen ugled. Kaj hočemo: Rad svet sodi po zunanjem! Najlože to stori ta naša slavna Zadruga, ker razpolaga že danes z milijoni lastnega denarja in ima vsled tega ogromen kredit. Ako poslopje ne bo nosilo dobička, nič ne dé, toda služilo bo razvoju naše trgovine, obrti in socialnega življenja, kar je vredno podpore in žrtev!

Vse priprave za tak načrt pa morejo voditi le zasebniki. Marsikak načrt se ponesreči, kakor se jih je že mnogo. — Kdo naj skrbi, da ostane vprašanje živo? — Odgovor je: »Narodni sklad«. — Kdor ne razume, kako naj se to vrši, naj popraša; dobi točen odgovor, — tukaj pa niti besede več.

Iz govora dr. Ferjančiča.

(Konec.)

Nočem govoriti o zadnjih dogodkih v Trstu, saj se bo kmalu nudila prilika k temu, toda eno le hočem povdariti: V Trstu se je razglasila nagla sodba, in krvnik se je na-

teri so prodirali mesečni žarki. — To je sreča — živeti v tihem zakotju z miloumno, priprosto ženo! to je trajna, resnična sreča!

Ali on ni povedal iz nekega vzroka svojih sanjarij svojemu tovarišu, še omenil ni vaše deklice, dasi je bil prepričan, da tudi grof misli na njo.

— Zakaj se ne slečeš, vprašal je grofa, kateri je hodil po sobi.

— Ne vem, zakaj se mi ne ljubi spat. Ugasni svečo, jaz že tako ležem. In hodil je dalje gori in doli.

— Ne ljubi se mu spat, ponovil je sam pri sebi Polozov, ki je bil danes bolj nezadovoljen z grofovimi vplivom, nego kadarkoli, in pripravljen upreti se mu. Jaz si že mislim, kake misli ti rojijo v tvoji počesani glavi! presojal je, gledaje za Turbinom. Videl sem, kako ti je ugajala. Pa ti nisi v stanu razumeti tega priprostega, poštenega bitja, tebi je treba Mine in polkovniških epolet.

In Polozov je že mislil spregovoriti z njim, ali si je premislil. Čutil je, da se ne more pripraviti z njim, če tako sodi o Lizi, kakor sodi on; pa da tudi ne bode mogel pritrčiti mu; kajti

selil v Trstu. Predsednik dotičnega senata nagle sodbe je gospod Petronio, in ta gospod Petronio ne zna slovenski, ne zna hrvaški in tudi ne zna nemški, in tu naj Slovenci in Hrvatje, — a to je večina primorskega prebivalstva — ali Nemci pridejo pred takega predsednika nagle sodbe ter naj jih tako sodišče obsodi, katerih kaznen se najpozneje v dveh urah izvrši z vrvo.

Gospoda moja! To se godi tukaj doli ob Adriji, v pohujšanje sveta in v sramoto Avstrije! (Medklici.) In torej pride gospod poslanec dr. Bartoli ter pravi o justični upravi (bere):

„Justična uprava, ki je celo pri pol civilizovanih narodih sveta in ki bi naj bila zvišana nad vsak sum, stoji pri nas v službi politike ter se udaja, da zadovolji vsem željam par slovenskih in hrvaških agitatorjev.“

Da, justična uprava je v službi politike, toda ne v službi naše politike, temuč Vaše. (Pritrjevanje — Ugovor). Nadalje pravi isti gospod poslanec (bere):

„Hrvaški in slovenski poslanci ponavljajo pri vsaki priliki zahtevanje na vlado, da se mora italijanski živelj na jugu pobijati, uničiti, da se varuje država raztezanja italijanske sosednje države.“

Ne, gospoda moja, ne pozivljamo vlade na pobijanje in uničenje italijanskega življa; pozivljamo vlado, da nas štiti pred nasilstvi Italijanov (Pritrjevanje), da nam dá pogoje za kulturni, narodnostni in gospodarski razvoj. In vse te življenske pogoje privoščimo tudi Italijanom. (Številni medklici.)

Predsednik (zvoni): Prosim za mir.

Poslanec dr. Ferjančič: Gospoda moja! Vi izrekate proti nam takšno predbacivanje in mislite, da ga homo brez ugovora vtaknili v žep? Kdaj smo predlagali odstranitev kakršnekoli sole ali zavoda, ki je za Vaše namene. (Živahno pritrjevanje.) Vi ste si pridržali, predlagati odstranitev hrvaškega zavoda iz Pazina. (Posl. dr. Hortis: Pa ne proti hrvaškemu zavodu kot takemu. Če bi bil na primer v Kastvu, ne bi imeli nič proti temu!) Toda prosim Vas, pustite me s tem gnilim izgovorom.

In kakšen sad rodi, cenjena gospoda, ta politika pritiskanja slovanskega življa na Primorskem. Tukaj so zopet statistični podatki zelo poučni,

navadil se je že, tako pokoriti se njegovemu vplivu, kateri je zanj vsak dan težji in krivičnejši.

— Kam greš? vprašal je, ko se je grof pokrtil s čepico in stopil k durim.

— V stajo pojdem, pogledam če je vse v redu.

Čudno, pomislil je praporščik, ugasnil je luč in si prizadeval pregnati grde ljubosumne in sovražne misli do prejšnjega svojega prijatelja, katere so mu rojile po glavi, ter se je obrnil na drugo stran.

Ana Fedorovna je pa ta čas po svoji navadi nežno prekrizala in poljubila brata, hčer in rejenko ter odšla v svojo sobo. Že dolgo ni starka kak dan doživela toliko vtisov, tako, da še moliti ni mogla mirno: tožni a živi spomin na pokojnega grofa in mladega zlikovca, ki jo je tako brezbožno obigral, ji ni šel iz glave. Ko se je po navadi slekla in izpila pol kozarca kvasu, ki je stal na mizici pri stolu, je legla spat. Ljubljena njena mačka se je priplazila v sobo. Ana Fedorovna jo je poklicala, začela jo gladiti, poslušajoč njeno dromljenje, ali zaspala je ni.

(Dalje pride.)

Leta 1851. je prebivalo na Primorskem 333.000 Slovanov in 185.000 Italijanov — navajam le okrogle številke. Leta 1890. — najnovejši podatki nam se niso na razpolago — je bilo 346.000 Slovanov in 294.000 Italijanov. Število Slovanov je torej naraslo za 13.000 in Italijanov za 109.000. In kaj kažejo te številke, pove tudi moja okolica tukaj. Do l. 1897., ko se ni bilo V. kurije, je odposiljala Primorska 12 poslancev. Od teh je imela torej slovska večina 5, italijanska manjšina v deželi 7 poslancev. Leta 1897. so prisli zraven poslanci V. kurije. Primorska je volila še tri poslance ter ima sedaj 15 poslancev. In kako je danes njihova razdelitev? Danes, pri 15 poslancih, ima deželna večina tri mandate in manjšina 12 poslancev. (Čujte! Čujte!)

In kako je z zastopništvom v delegacijah? Deželna manjšina je zastopana po treh delegiranih, večina pa ni niti zastopana. (Številni medklici.)

Predsednik: Prosim, da se govornik ne moti!

Posl. dr. Ferjancič: Prosim, gospoda moja, manjka se pri takih razmerah mnogo, da dobi Primorska na zunaj izključno italijansko lice?

Ali se mora smatrati tako zelo drzno, da stega kraljestvo Italija tako poželjivo roko po tej pokrajini? (Ugovor in medklici. — Predsednik zvoni.)

In pri tem izreka isti poslanec iz Istrije (bere):

„V Trstu in v takozvanem Primorju se mora imenovati vladna politika kot najškodljivejša, najneumnejša, kakor ki jo je le misliti mogoče; ista gre povsod, in posebno v Istriji za tem, dovoljevati koncesije hrvaški stranki na škodo italijanskemu življu in deželnim interesom.“

Da, gospoda moja, vladna politika je najneumnejša in najškodljivejša, kakor si jo je misliti, toda ne za Vas, temuč za nas Slovane in za državo. (Pritrjevanje.)

Pa se eno misel je izrekel gospod poslanec iz Istre in sicer je rekel: Mi moramo skleniti mir z vsemi svojimi nasprotniki in celo s Slovenci in Hrvati, toda pod pogojem: „Naj se nas pusti živeti v naših deželah v miru“. Zaradi nas lahko živite v miru, toda dovolite nam, da si tudi ni isto izgovorimo, in sicer v prvi vrsti od Vas. Toda narod in stranka, ki ima za seboj takšno preteklost, kakor italijanski, o tem se nam zdi, da nima smisla za mir s sosedi.

Spominjali se bode, gospoda moja, da je pokazal tržaški mestni svet pred par leti naravnost nesramnost, kratkomalo anulirati izvolitev mnogim tukaj v zbornici se znanega poštenega značaja, kakor skala trdnega patrijota in od cesarja visoko odlikovanega moža, bivšega poslanca Nabergoja, samo zato, ker je mož Slovan in odličan vodja slovskega ljudstva. In isto se je zgodilo v istrskem deželnem zboru (Ugovor in Medklici.) z Mandičem i. dr. Tam so se preklicale enoglasne in breznapačne volitve, samo, ker niso bili ljudje Italijanom všeč. (Pritrjevanje. — Ugovor.)

In prosim, gospoda moja, svet tudi ve, da slovske poslanci istrskega deželnega zbora ne morejo izvajati mandatov, ker jim brani krajevni mop pod Vašo patronanco z izgrede in osebnimi grožnjami izvajati svoje mandate. In zakaj to? Ker se hočejo slovske poslanci posluževati pri razpravah svojega materinega jezika (Ugovor), svojega materinega jezika, ki je jezik večine deželnega prebivalstva. (Živahno pritrjevanje.)

Zato, gospoda moja, pravim, taka stranka, tako ljudstvo ne kaže, da bi imelo voljo živeti s slovskim sosedom v miru. (Ugovor.)

Gospoda moja! Končati hočem. Skušal sem podati skraćeno skico o razmerah, v katerih živi slovenski in hrvaški rod. Obdani od notranjih in zunanjih sovražnikov bojujemo obupni boj za svoj obstoj, in vlada zastavlja poprej državne interese, kakor da bi izkazala temu lojalnemu in poštenemu ljudstvu pravico in pravičnost. Toda mi ne obupamo, da bo prišla ura rešitve. Odgovorni faktorji pa naj gledajo, da ne bo to prepozno samo za nas, temuč tudi za Avstrijo. (Živahno pritrjevanje in ploskanje. — Govorniku se vsestransko čestita.)

Domache in razne novice.

Mesec marec smo že pričeli, na kar opozarjamo vse one, ki so dolžni naročnino za preteklost ali je še niso obnovili za te-

koče leto. List rabi mnogo denarja, plačevali moramo vse sproti, zato prosimo naročnike, da vedno redno plačujejo naprej.

Osebnost. — Minister za pravosodje je imenoval avskultanta Ivana Lončarja sodnim pristavom v Kopru.

„Pevskemu in glasbenemu društvu“ je daroval Tone Bobkov, veselet se prostosti pička, izpuščenega iz kletke, 1 krono. Živel on in posnemovalci!

„Gorlškemu Sokolu“ je daroval gosp. šolski svetnik Fran Plohl 3 krone, ker se ni mogel udeležiti maskarade zadnji pustni terek. Iskrena hvala!

Učiteljska premeščonja v tolminskem okraju. — G. Ivan Hraš je premeščen iz Cerknega k Sv. Luciji, g. Josip Kenda z Idrije v Lubinj, g. Ferd. Jelincič iz Loga v Podmelec, g. Jos. Rakovšček s Št. Viske gore v Cerkno, g. Ivan Grželj iz Čadrga na Idrijo.

Iz odvetniške zbornice. — Odvetnik g. dr. Josip Ostertag v Sezani se je odpovedal prostovoljno izvrševanju odvetniške prakse.

Koncert v hotelu Central. — Drevo ob 8. ho koncert, kateri priredé trije potujoči nemški umetniki v veliki Dreherjevi dvorani. Dvorni pevec Pavel Bull s, koncertna pevka Sonja Herma z Dunaja, in pianistka Terezija Pott iz Kolinja pokažejo drevo svoje umetniške talente in zaklade. Po vseh večjih mestih so zeli veliko pohvale celo od najstrože kritike. — Sama vstopnina 1 K, sedeži pa 2 do 5 K.

Smrtna kosa. — V torek je umrl 65-letni Josip Katalan iz Rojana, jeden prvoboriteljev iz narodovih vrst v okolici tržaški. Katalan je bil sodnik pokojnemu Dolinarju in je sodeloval tudi pri ustanovitvi rojarske čitalnice, ki je nekdanjako slovela. Bodi mu blag spomin!

Novačenje v Gorici. — Včeraj je pričelo novačenje v Gorici. Fantje, laški kakor slovenski, so ali hodili ali se vozili po mestu proti Gorisčeku počit, kakor po navadi. — Iz prvega razreda se je predstavilo naborni komisiji 90 mladeničev, od katerih so jih potrdili 29; iz drugega razreda je bilo klicanih 58, potrdili so 3.

V Krminu so potrdili v ponedeljek v vojske od 191 mladeničev 71, v torek od 141 pa 53.

Volitve volilnih mož v tolminskem okraju so pričele v ponedeljek. Vrsijo se pod groznim, nečuvnim, skoro neverjetnim terorizmom iz farovžev. Politikujoči nunci so se vrgli z vso svojo aroganco, z vsem mogočim pritiskom in nemoralnimi sredstvi na volilce, in to še toliko bolj, ker niso več upali na zmago; kajti bali so se, da sleparstvo, katero so uganjali zadnjič z volilci, odpre tem oči, tako, da spregledajo ter ne bodo volili več slepo, kakor ukaže nunc. Klerikalci so osredotočili ves boj le na domača tla, tako da si stojijo nasproti le „katoliški“ možje in „liberalci“, ne da bi se pri tem ozirali na to, koga imajo za kandidata, za koga torej gre volilni boj. Klerikalci so še sploh v škripcih za kandidata, zato pa jim prihaja toliko bolj prav tak domač boj, da držijo politikujoči nunci ljudi v mislih, da gre za sveto vero, ko gre v istini le za to, kdo da bo poslanec za kmečke občine v tolminskem okraju, ali prost mož, ki pozna korenito težnje in potrebe prebivalstva Tolminskega ali pa odvisen ali pa onemogel človek, ki ne bo mogel ničesar dobrega in koristnega storiti za hribovce.

Le takemu pritisku, kakor opisan, je pripisati zmago klerikalcev v grahovski občini, kjer so zmagali z 19 glasovi večine. Toda to ne sme oplasiti volilcev drugodi, marveč se z večjo iskrenostjo morajo stopiti na volišče, da to izgubo popravijo na drugem kraju. Može, le nevstrašeno naprej na volišče! Klerikalci triumfujejo prezgodaj. Vsi na volišče, nijeden naš ne sme izostati! Rodoljubi, somišljeniki, na delo, da se pokaže, da večje število volilcev noče hoditi več za sleparji in zapeljivci našega ljudstva, marveč za poštenjaki pod zastavo narodno-napredne stranke, katera edina ima srce za kmeta ter je pripravljena v resnici delati za njega. Može, na delo! Gre za čast gorjanov.

Kdo bo klerikalni kandidat za tolminski okraj? — Naravnost smešno je že pisarenje po „Gorici“, da je ne-„Slogin“ odbor imel že več sej, pa da se še ni mogel odločiti, koga naj postavi za kandidata. Pravijo, da največ mož se je oglasilo za dr. Tonklija, pa tudi druge rodoljube da so imenovali za kandidate. To ni nič drugega nego grda far-

barija. Ako bi se bila večina merodajnih mož v gorah oglasila za dr. Tonklija, tedaj bi vsegamogočni gospodje v „Sol. Domu“ gotovo ne imeli, sodeč po zdravi pameti, nikakega vzroka več misliti na koga drugega, marveč postavili bi ga bili takoj kandidatom. Ker je pa pisava „Gorice“ lažniva, zato dr. Tonkli še vedno ni bil proglašen kot kandidat klerikalne stranke. Najbrže se ne motimo, ako rečemo, da dr. Tonklija hoče gospoda okoli „Prim. Lista“, dr. Gregorčič pa čuti zopet toliko moči okoli sebe, da se protivi temu, da bi ga dr. Pavlica komandiral pri volitvah. Čujejo se sedaj tudi glasovi, da dr. Tonkli je povedal gospodom, da ne reflektira na mandat iz klerikalnih rok. Tako se govori vedno več po Gorici. Ako se to govorjenje obistini, potem moramo g. dr. Tonkliju le čestitati, da si noče mazati svoje častiljive glave z vsem tistim zlom, ki se drži klerikalne stranke. Tudi bi bilo jako nečastno za postenjaka Tonklija, da bi kandidiral tam, odkoder so spodili sleparja! Mi želimo, da se gorenja vest obistini ter da se dr. Tonkli ne da več voditi za nos od tistega dr. Gregorčiča, kateri mu je storil svoj čas toliko hudega.

Vidi se pa v vsem, da se nekaj plete v klerikalni stranki, ter da s kandidaturjo Tonklijevo najbrže ne bo nič....

Drugi mož, katerega bi radi klerikalci proglasili kandidatom, je neki c. kr. uradnik v Gorici. Govori se, da so ga jako obdelovali, naj kandidira, ali da se jim je doslej vedno protivil, da ne sprejme kandidature. Kakor pa se vidi, ker se vedno niso nikoga proglasili kandidatom, vendar se niso obupali, da bi ga končno ne pridobili... In tako se bje v ne-„Slogin“ odboru boj za dva kandidata, ki se pa, po glasovih, ki prihajajo v javnost, oba branita jako dvomljivo časti klerikalnega kandidata. Ako bi prodrl prvi, bi imeli kandidata, ki ne tiče več v današnje čase, ako bi prodrl drugi, bi imela na vidiku naše politike onega odvisnega moža več. — Ali kdor drži na svojo čast ter upošteva kot c. kr. uradnik svoj vzvišeni poklic, ta se ne bo mazal s klerikalno politiko, katera je tako umazana in sleparska, da mora biti nas goriske Slovence sram, da je še sploh mogoča taka stranka med nami. In med tako šaro skrajno dvomljivo vrednosti, pomešano s sleparstvom in izdajalstvom naroda, naj bi se pomešal spoštovan in čist c. kr. uradnik? Mislimo, da olikani krogi vendar sodijo, da kaj takega se ne sme zgoditi. Ako pa bi se zgodilo, potem pa ve vsakdo, kako je soditi od sedaj naprej tega ali onega....

Kandidatov torej ni, in kdor hoče ostati še mož, ta tudi ne bo kandidiral pod strganim praporom klerikalne stranke. „Gorica“ govori rada o presenečenjih; morda pa dohitijo presenečenja prav klerikalno stranko baš pri kandidaturah, da bo siljena postaviti po dolgih sejah kak „izbirek“ za kandidata v tolminskem okraju.

„Za Kras bo „Sloga“ skušala volilce zjediniti...“ — Ha, ha! Prav od srca smo se smejali, ko smo čitali to v zadnji „Gorici“. „Sloga“ hoče torej volilce na Krasu zjediniti, sedaj ko so že izvolili volilne može. Zdi se nam, da gospodje okoli „Sloge“, ki so v škripcih radi kandidatur in radi položaja, ki se je pokazal ob sedanji volilni borbi, padajo na glavo drug za drugim, da spuščajo v svet tako smešne budalosti: sedaj bodo skušali zjediniti sele volilce, Mi tej gosposdi v ulici Vetturini, kateri se vidi, da živijo v veliki temi, povemo, da volilci na Krasu so bili zedinjeni že pred prvotnimi volitvami ter so zedinjeni izbrali take volilne može, ki izvolijo 20. t. r. dr. Treota za poslanca. Tistih 14 ali 15 volilnih mož, ki so izvoljeni za klerikalce, pa jim radi prepustamo. — Ako pa morda misli „Gorica“, da kaj opravi pri naših volilnih možeh, nad katere se misli morebiti spraviti, se pa jako vara; kajti ti bodo stali trdno kot skala in se ne bodo dali ne pregovoriti ne podkupiti, ker kaj takega možje ne storijo. Rodoljube pa opozarjamo, da naj pazijo na klerikalne spletkarje, ki bodo obletavali napredne može, da se tem volkovom v ovčji obleki pokaže povsodi pot: hodi stran!

Kraševci! V impozantnem številu volilnih mož ste pokazali z novč, da stojite v taboru narodno-napredne stranke, katera hoče delati po svojem programu za pravi dobrobit našega ljudstva, in pokazali ste, da hočete imeti poleg vrlega gosp. Streklja tudi drugega vrlega moža g. dr. Treota za poslanca. Dva moža v pravem pomenu besede naj zastopata Kras. Tako je prav, tako

pametno! Ali sedaj hočejo planiti nad Vas klerikalci z lažmi, podtikanjem in denarjem. Prepričani smo, da ne opravijo nič, ali da bodo njihovi poskusi še bolj jalovi, zapodite od sebe zapeljivce iz črne klerikalne stranke, katere se drži sleparstvo in izdajalstvo našega naroda! Kraševci so možje in take se pokažejo tudi na dan 20. t. m. — Naprej pod napredno zastavo za omiko, svobodo in napredek! Proč s klerikalnimi sleparji!

Paške v koruzo?! — Videvši grozen terorizem iz farovžev in korupcijo z denarjem (teče celo „pinkulit“!), dočim je naprednjakom na razpolago le pošteno prepričanje in niti novčica denarja, — so v nekaterih občinah naši kar vrgli puško v koruzo, češ: saj ves naš ogromni trud ne spremeni za 6 let položaja v deželnem zboru! — To je sicer res, vendar bi morali naprednjaki vsejedno napeti vse moči in skušati, doseči zmago, naj bo končni izid že kakorsenkoli. Torej: na delo!

S Krasa nimamo iz vseh krajev imen volilnih mož. To pa je potrebno. Zato prosimo zaupnike, naj nam jih doposljejo, kjer se to še ni zgodilo.

Znamenita obravnava radi razzaljenja časti potom tiska pred porotniki v Inomostu. — V torek se je vrsila pred porotniki v Inomostu obravnava proti Goricanu Jos. Canduttiju kot odgovornemu uredniku bivšega tukajšnjega laskega lista „Il Friuli Orientale“ radi razzaljenja časti upokojenega generala Albina barona Teuffenbacha, in sicer radi stavkov „... messeri, che hanno preso il Friuli a campo della loro oscenità politiche...“

„i quali lavorano soltanto con perfidia e frode.“

„...inforcata una scopa come le streghe del Machbeth, ha messo in resta il suo lancione incruento per sbaragliare, distruggere questi maledetti italiani.“

„...cavaliere errante ha la celata ricolma di ricotta, come la buon'anima di Don Chisciotte e che tale grassa sostanza gli ottenebra il cervello e lo trascina al can-can più ridicolo e spudorato?“ Slovenski se glasi:

„...med tlačitelji, ki so vzeli Furlanijo za polje svojih političnih nesramnosij, kateri delajo samo s perfidijo in prevaro...“

„nasajena mella kakor čarovnice Macbethove, je naperil svoje nektravne kopje, da razbije in zatre te proklete Lahe...“

„divjajoč vitez ima zasedo polno skute, kakor dobra duša don Kisota, in ta mastna tvarina mu otemnuje možgane ter ga vleče na najbolj smešen in nesramen kan-kan.“

Canduttija je zastopal oficijelni zagovornik dr. Echer, barona Teuffenbacha pa dr. Erler. Tozenc in tožitelj sta se udeležila obravnave. Zajedno s Canduttijem je imel priti na zatožno klop tudi conte Lupi kot urednik imenovanega lista. Lupi pa jo je že lani popihal v Italijo ter se je naselil v Benetkah kot zurnalist. Od tam je sporočil sodnji v Inomostu, da je on pisec onih stavkov, radi katerih se čuti baron Teuffenbach žaljenega, kar je, kakor pišejo listi, napravilo neprijeten utis na sodni dvor in na porotnike. Porotnikom so bila stavljena 4 vprašanja, katera so po 40 minutah posvetovanja potrdili soglasno. Sodni dvor je prisodil na to Canduttiju dva meseca in pol težke ječe, in troske mora plačati.

Trgovci in obrtniki dobivajo od pristojbinskega urada plačilna povelja za globe, ker kolekujejo navadne trgovske račune z 2 ali 10 vin., kakor je visokost zneska, in sicer, ker smatra pristojbinska oblast te račune kot pobotnice. Po našem mnenju je taka globa neopravičena, kajti po zakonu je dovoljeno kolekovanje takih računov tako, kakor rečeno, in ne kakor za pobotnice. „Trgovsko in obrtno društvo“ je že storilo proti temu prve primerne korake, upamo, da jih stori tudi trgovska in obrtna zbornica, katera je obveščena o teh plačilnih nalogih. Trgovci in obrtniki, ki dobivajo take plačilne naloge, so naprošeni prinesiti jih v pisarno „Trgovskega in obrtnega društva“, Gosposka ulica št. 7, da se potem skupno poda vloga proti tem globam. Mi smo tega mnenja, da takim sikanam fiskusa se je treba postaviti takoj s početka trdno po robu.

Gorlški magistrat in obrtniki. — V obrtnih krogih smo zvedeli, da je na tukajšnjih veliki realni uslužben šolski sluga, ki se peča tudi s knjigovežtvom. Veže knjige za male denarje, da le kaj zasluži. Tako izvršuje knjigoveško obrt, ne da bi imel za to seveda kako dovoljenje oblasti, v to poklicanih. Med knjigovezi vlada radi tega velika ogorčenost, ker jim tako dela konkurenco ter

jim sili v obrt, katera v Gorici že tako ne daje kdo vé kake množice dela in zaslužka. Magistrat, ki nastavlja take ljudi pri realki, ter ki ima povrhu vsega od realke vsako leto še lepe stotake dobička, dela tako naravnost proti knjigovežki obrti, kar je vse graje vredno. Magistrat naj plača posteno šolskega slugo ter mu prepove izvrševati knjigovežka dela, do česar nima pravice. Obrtniki, ki se oglašajo v tem pogledu proti magistratu, imajo popolnoma prav, in ako ima magistrat s svojo mogočno gospodo, okopano v 2000-letni kulturi, le količkaj srca za prizadete obrtnike, jim mora ugoditi.

Iz Smasti nam pišejo: Izvedel sem, da so Libusenjci, navdihnjeni od g. nunca, poslali c. kr. okrajnemu šol. svetu prošnjo, da se šola iz Smasti zopet premesti na Libusenje. Mi pa izvolimo v torek zopet našega libusenjskega prijateljskega za deželnega poslanca in mu še vedno polnimo brezdné zaklje, saj nas ima tako rad!

Smaščan.

Aretirali so sinoči tistega tička med tatovi, ki je polradel pred kratkim razne reči v Stolni cerkvi. To je oni tat, kateri je izvršil svoj čas tatvine v cerkvi na Kostanjevici, pozneje na Dunaju, in je sedaj hotel izvrševati svoj „mestir“ od kraja v Gorici. Radi tatvin ga išče tudi dunajska policija.

Družba sv. C. in M. v Ljubljani je imela meseca februarja 1189-90 K dohodkov in 2007-16 K stroškov. Pač hud mesec za družbo! — „Slovenski Narod“ je zbral 299-73 K, „Slovenec“ 20 K. Podružnica v Šempasu je poslala 31-40 K, posojilnica v Cerknem pa 20 K.

Zeleni pobliči okoli „Prismojenca“ pravijo, da je spisal spis: „O presveti krvi device Marije“, kateri je bil, ker diši po krivoverstvu, djan na indeks, — neki Carlo Paoletti. Ha, neki! Ta neki diši tako-le po izmišljotini, torej kakor da bi potrjeval, kar je pisala „Soča“ za drugimi listi, da tisti spis je iz peresa sedanjega papeža, ki je spisal tisto brosurico kot skof! Na „neki“ ne damo nič in še toliko manj, ker vemo, da „neki“ — „poučljiv list“, katerega urejujejo „neki“ zeleni pobliči, kaj rad laže. — Naša trditev, pisana po drugih listih z dobro informovane strani, ostane torej še naprej v veljavi, in zeleni pobliči bodo morali še lep čas „studirati“, predno jo pobijejo.

Čitalnica v Gorici vabi na vojaški koncert, ki bo v soboto ob 8. zvečer. Vstopnine ni nikake. — Na ta koncert klerikalci pridno vabijo; žele posebno dosti — nečlanov, češ: saj vas nič ne stane. — Odkod nakrat tolika splendidnost v Čitalnici? Ne priredijo nikake veselice, ne predstave, ne petja, pač pa naroča vojaško godbo, ki stane vendar denarja, in vabi ljudi v čitalniško dvorano! Saj vojaški koncert lahko slisijo vsak hip in ni treba toliko truda čitalniškega odbora in — stroškov! Torej tudi vojaški koncerti so že začeli služiti znani kliki za neke vrste politiko? — Ako ta klika ne zmore nič boljsega, t. j. nič domačega, naj se ne smešijo vojaškim koncertom. To je vendar predrag „spas“! — Radovedni smo le, ali so vabili tudi na ta koncert ves častniški zbor in drugo neslovensko družbo, ki bi se prišla zabavati na slovenske stroške ter — šale zbijati s slovensko neumnostjo. — Kakih 15 let zapored Čitalnica načelno ni vabila častniškega zbora ne drugih tujcev, in na raznih zborih se je s ponosom naglašalo, da je Čitalnica preživela ono dobo, ko se je v njenih prostorih govorilo vse drugo le — slovenski ne! V dobi c. kr. klerikalizma pa so se vrnil tisti — „minuli časi“! Pač čudni pojavi!

Razgled po svetu.

Državni zbor. (Dalje.) Med došlimi spisi je tudi interpelacija posl. Spinciča, dra. Ferrija in tovarišev do justičnega ministra radi za postavljanja hrvatskega jezika na neki vzklicni razpravi na deželnem sodišču v Trstu.

Poslanec Spincič je začel pri razpravi o „politični upravi“ svoj govor v hrvatskem jeziku. Nadaljeval je tožil radi zanemarjanja Primorske glede izvajanja vodnih in cestnih zgradb. Govornik je govoril o naredbi, ki jo je sedanji minister za notranje stvari izdal o svojem nastopu do podrejenih oblasti in v kateri je pozival iste, naj postopajo s popolno objektivnostjo nasproti vsem državljanom. Ta naredba je specijelno v Primorju ostala le na papirju. Govornik je kritikoval uradovanje v Primorju ter je pripomnil, da

je političnih uradnikov, ki postopajo strankarsko-politiški in se smatrajo poklicane širiti italijanski jezik, in ki dopuščajo, da se razširjata nemoralna in nevera in se izpodkopuje vsaka avtoriteta. V gospodarskem pogledu vlada v Istri trajna beda.

Govornik je razpravljal o dogodkih v deželnem zboru istrskem ter je tožil radi nasilstev, ki jih italijanska večina izvršuje na hrvatski manjšini ter radi volilnih zlorab in radi tega, da se vspehi zadnjega ljudskega štetja še niso priobčili. Govornik je opisoval jezikovne razmere na obalah, kjer ne manjka nepristojnosti. Največje zlo pa da je, ker osrednja vlada vse veruje, kar poročajo podrejene oblasti.

Zbornica poslancev 5. t. m. — Mej došlimi spisi je tudi interpelacija posl. Schönenerja in tovarišev, s katero vprašujejo z ozirom na to, da uprava hotela „Grand Hotel Beaurivage“ v Zenovi umorstvo cesarice Elizabete izkoristiti v kupčijske svrhe, da-li je vlada pripravljena, isti hotel nakupiti ter tam postaviti spomenik kneginji, padli kakor žrtev groznega atentata, ter nemudoma predložiti zbornici predlogo za nabavo potrebnih sredstev.

Včeraj je govoril Körber o dolžnostih državnih uradnikov, da naj se brigajo v interesu dekoruma stanu le za svoje posle in za nič drugega. Agitirati v politične svrhe ne smejo na nikak način ne privatno ne v uradu.

Poslanska zbornica pojde 21. t. m. na velikonočne počitnice. Celjsko vprašanje pride na vrsto še pred Veliko nočjo.

Delegacija se snideta po sedanjih dispozicijah drugi teden meseca maja v Budimpešti.

Proračunska razprava, kakor se kaže, tudi v aprilu še ne bo končana. Zato hoče vlada dvamesečni budgetni provizorij.

Glasovanje o dispozicijskem fondu. — „Slov. Narod“ je priobčil iz poslanskih krogov članek, ki podrobneje razklada glasovanje o tem fondu, ker se klerikalci hrupijo, kakor da bi bila dr. Ferjančič in Plantan storila kdo vé kako izdajstvo, ker sta glasovala za dispozicijski fond. Iz članka posnemamo to-le:

„Slabo se nam je godilo pod dolgo vlado Taaffejevo, slabo pod Windischgrätzom in Badenijem, pozneje je bila obstrukcija. — In kako so v vseh teh dobah postopali slovenski poslanci? Govorili so opozicijsko, tudi skrajno opozicijsko, — a glasovali so lepo za budget in v tem tudi za dispozicijski zaklad, menda tudi zato, ker so vedeli, da jih je premalo, da bi s protivnim glasovanjem spravili vlado v resno zadrego. Tej dobri ali slabi, — vsekakor pa tradicionalni navadi se naprednim poslancem ravno sedaj ni videlo potrebno se izneveriti in zato je govoril njihov govornik med pro-govorniki, je govoril opozicijsko in so glasovali za specijalno debato in za dispozicijski zaklad, kakor se je to vedno dosedaj godilo. Ali naj bi napredni poslanci Šustersiču ali Ploju na ljubo spremenili svojo taktiko? Ne, a zaradi Stürgkhovega predloga, meni telegram „Slovenca“, in ker ga ni vlada preprečila, bi bili morali to storiti! Klerikalci naj ne mečejo slovenskemu občinstvu peska v oči. Stürgkh in tovariši bi bili znano resolucijo sklenili, naj bi se jej vlada še tako protivila, vprašanje je, ali jo zbornica odobri in končno in poglobitno vprašanje je, ali jo vlada, od zbornice sklenjeno, izvrši. Za slučaj, kateri ima 99% verjetnosti, da je ne izvrši, pa prosimo že sedaj klerikalno gospodo, da ne stavi tega na rovaš svoje opozicije, kakor ne bode prišlo naprednim poslancem na um, to pripisovati svojemu glasovanju za dispozicijski fond.“

Izjemno stanje in nagla sodba v Trstu. — „Neue Freue Presse“ trdi, da je ministerski predsednik dr. Körber izjavil, da se nagla sodba v Trstu odpravi v najkrajšem času, ter da bo temu sledila tudi odprava izjemnega stanja.

Nova žrtev tržaških nemirov. — V torek v jutro je umrl v mestni bolnišnici Herman Vidjak, ki je bil ranjen ob zadnjih nemirih v Trstu. Ustreljen je bil v spodnji del telesa. Vidjak je že petnajsta žrtev izgrede v Trstu.

Zaprtil v Trstu so nekega 27-letnega barvarja Attilija Depangherja iz Kopra; našli so pri njem veliko število anarhističnih spisov.

Dvojen umor. — Kmečki sin Pisuš v Boču pri Mariboru je prišel pijan domov. Ko mu je mati očitala pijanost, je sin mater s sekiro ubil. Morilec je mater slekel in zakopal v gnoj. Neki hlapec, ki je bil v bližini in je hotel preprečiti sinovo dejanje, je bil

tudi od Pisuša s sekiro ubit. Hlapecovo truplo je morilec skril v hlevu. Tudi neko deklo, ki je videla vse to, je Pisuš težko ranil. Posrečilo se jej je zbežati in poklicati orožnike. Pisuš je aretiran.

Italijanstvo Trsta. — V kratkem se imajo vršiti volitve v tržaško trgovinsko zbornico in se je v ta namen sestavil te dni volilni odbor, sestojec iz 21 členov, izmed katerih je eden laski Žid, Venezian, 13 Neitalijanov: Buchler, Kozulič, Krasovič, Demetrio (Grk), Grahovac, Hermet, Kugy, Liebman, Lüders, Ralli (Grk), Schadeloock, Thorsch, Xyadiaz in 7 Italijanov, izmed katerih pa so tudi nekatera imena, da-si se glase italijansko, jako sumljive provenijence in je med istimi gotovo nekaj Židov. Evo torej zopet lep dokaz italijanstva našega mesta! Kamor se obračamo v našem tržaškem življenju, povsodi vidimo, kako so redko sejani ljudje s pristno italijanskimi imeni in še o teh malo jih je večina v nedalnji minulosti privdralo iz obljubljenega dežele, kamor jih srce še vedno vleče! „Ed.“

Dveletna vojaška služba v Franciji. — V francoskem parlamentu se je vršila te dni razprava o uvedbi dveletne vojaške službe. Vlada v svoji predlogi samo dovoljuje, da se zmanjša službena doba od treh na dve leti, nikakor se pa ne more strinjati z nasveti poslancev, naj se dovolijo še druge olajšave, ker bi se itak zmanjšalo število vojaštva za 210.000 mož. Ministerski predsednik Waldeck-Rousseau je izjavil, da vlada rada ustreže zahtevam ljudskih zastopnikov, a imeti mora pred vsem pred očmi skrb za narodno obrambo. — Po daljši razpravi, v katero so posegli posl. La Horisse, Gonzy in Lasies, se je sprejel s 553 proti 2 glasovoma naslednji predlog: Zbornica jemlje na znanje vladno izjavo, se izraža za načelo dveletne prezentne službe, ob enem pa za istodobno odpravo vseh vojaških olajšav ter za reaktiviranje po pretekli službeni dobi — da se zagotovi narodna obramba.

Novelje vesti. — Kasacijski dvor je ugodil priložbi Ene Mauroner-Giberti v znani pravdi s poslancem Mauronerjem, kateri jej mora povrniti rento 106.000 K in plačati tožbene stroške. — Ogrski trgovinski minister Hegedüs je odstopil. Na njegovo mesto stopi Horanszky. — Burski general Dewet je bil baje v bitki z Novozelanci ranjen težko na roki.

Narodno gospodarstvo.

Boj za sladkorno ceno. — Ni ga industrijskega predmeta v Avstriji, katerega bi vsi sloji od najnižjih pa do najvišjih tako splošno rabili, kakor je sladkor. Pa tudi pri nobenem predmetu se bogataši tako brezvestno n igrajo z žepom konzumentov kakor baš pri sladkorju. Da pa tako odeduštvo ne najde v državi zavrnitve, temuč še pospeševanja, je dokaz, da si tudi država pošteno maši mošnjček.

Tržna cena sladkorju je najmanj 42 kr. Vrednost kilogramu sladkorja pa je v istini le 14 do 15 kr. Država si vzame užitnino 19 kr. pri kilogramu, tovarnarji pa 9 kr. Ako pa se preračuni ogromna poraba oziroma izvoz sladkorja, vidimo, da dobi pri tem država 65 milijonov kron na leto, bogati tovarnarji pa 62 milijonov kron.

V zahvalo tovarnarjem, ki igrajo državi tako lepe milijone v roke, dovoljuje jim država vsako leto zopet milijone takozvane sladkorne premije. Iz tega se vidi, da sta ta dva činitelja lahko prav zadovoljna z vzajemnimi dohodki ter se tudi splošno v soglasju podpirata.

Sladkorna produkcija je torej panoga v naši industriji, ki se raduje najboljše zaščite in protekcije. Nič bi ne rekli, ako bi kazala država tako očetovsko skrb tudi za druga industrijska podjetja, kjer se havi velik del prebivalstva za obstoj. Temu pa ni tako. Le kakih 200 že itak zelo bogatih sladkornih industrij pomaga na vso moč bogateti na škodo revnih slojev, konzumentov.

Uživanje sladkorja je pri nas hujše obdačeno, kakor sportne porabe n. pr. tobak. In tukaj tiči krivica. Sladkor se rabi skoraj v vsaki družini, bodisi tudi revni. Da, baš revni, delavski sloji, ki si ne morejo privoščiti tečne mesne in druge hrane, hranijo se s kavo, včasih tudi le belj s poslajeno vodo. A za te sloje je oduška cena sladkorja naravnost neznosna.

Da bi tuji sladkorni izdelki ne mogli tekmovali s spekulativnimi cenami domačih proizvodov, nalaga se na uvoz n. pr. nemškega in angleškega sladkorja visoka carina, mnogo višja, kakor jo je plačevati v omenjenih državah na naš izvoz. Tako se godi, da se kupuje avstrijski sladkor n. pr. na Angleškem mnogo ceneje, nego doma v Avstriji.

Napačno pa bi bilo soditi, da si naši trgovci polnijo zepe pri preprodaji. Oni imajo pri sladkorju manj dobička, kakor pri

kateremkoli drugem trgovskem predmetu. Ves dobiček si delijo, kakor že povedano, kartelirani tovarnarji oziroma proizvajalci in država.

Ravno sedaj se obeta v tem pogledu izprememba. V Bruselju zboruje že par tednov takozvana sladkorna konferenca, kateri prisostvujejo odposlanci vseh interesovanih držav. Avstrija je odposlala seveda take zaupnike, ki bodo delovali čimbolj v interesu državnih dobičkov ter koristi tovarnarjev bogatašev. In ravno avstrijski zastopniki zavlačujejo s svojo trdovratnostjo, da konferenca ne more tako dolgo časa priti do zaključka. Angleška je pripravljena odnehati pri sladkorni carini od 10 na 5 frankov. Niti to ni bilo po volji našim odposlancem. Končno se je vendar tako daleč dogladno, da je tudi Avstrija povolila, da se opusti sladkorna premija, toda šele s 1. septembrom 1903.

Ako se v tem oziru vendar dosežejo v bodoče nekoliko pravičnejše cene sladkorju v prid revnim konzumentom, ne bomo se imeli zahvaliti Avstriji in njenemu zastopstvu, temuč odločnim nastopom Angleške, ki je zagrozila, da se odpove povse avstrijskemu sladkornemu uvozu, ako ta ne odneha v pravičnem razmerju. „Dom.“

Dostavek. Konferenca je sklenila odstraniti vse premije in znižati s 1. septembrom 1903. carino na 6 frankov.

Književnost.

Knjižnica za mladino. — V „Domo-vini“ smo čitali v starih odstavkih prav lepo sestavljeno poročilo in priporočilo „Knjižnice za mladino“ pod naslovom: „Knjižnica za mladino“ — naš trd skrivnostni oreh.

V drugem odstavku citamo:

Vstal je med Slovenci podjeten domačin, vri rodoljub, a vseedno od naše strani tujec, ker ga še nismo prav spoznali. Ponuja nam orehe, pravim zlate orehe za našo mladino.

Z novim letom 1902. je začel po presledku dolgih pet let zopet izdajati „Knjižnico za mladino“, da bi slovenski šoli in slovenskemu domu dal prilagodit iz vlastnih orehovihi jedere speti za stradanost dušo slovenske mladine okusnih orehovihi poltic, pripraviti zdravilo proti njenim slabostim.

„Nate, slovenske šole, slovenski starši, dobrihi orehovi!“ da govorim v podobi, se je bralo kmalu po novem letu po naših časopisih.

Kako smo sprejeli ponujane orehe domačega „tujca“?

Prav tako kakor oni nevedneži v neznanu deželi naše orehe. Kje tiči vzrok tega nezanimanja?

Od solčne Gorice sem prihaja k stajarskim bratom opravičen vzdih: „Mala, kraševita, ubožna Primorska si je za 200 šol naročila ob novem letu 200 „Knjižnic za mladino“, bogata slovenska Stajarska pa še 50 ne. To kaže, da se bode moralo začeto izdavanje „Knjižnice za mladino“ zopet ustaviti, ako se do malega travna 1902. l. v vseh slovenskih deželah ne nabere vsaj 1000 naročnikov.

Nočete poznati orehov? Vam-li je več mar za nemške knjige in časopise? Za družjenje z Nemci, za zanemarjanje naše slovenske dece? Kaj.....?

V tretjem odstavku pravi pisec:

V knjigi „Knjižnica za mladino“, ki je zagledala o novem letu 1902. v podjetni tiskarni A. Gabrščeka v Gorici beli dan, najdes tri izvirne pesmi učiteljice Márice Strnadove, namreč: 1. Pridni otrok. 2. Deček in konjica. 3. Materi za god. Prav srčkane so! Njim sledi 24 krajsih povesti, spisala jih je plodna, globokocuteča poljska pisateljica Te-reza Jadwiga, poslovenil Podravski. Ali vam jih naj naštevamo? Ne! Vem namreč, da bi sami naslovi ne bili obljubljeni jedro, rajše vam dam torej pokušati njihova slastna jedrca. (Nasteva razno vsebino.)

Te povesti so pisane prav primerno otroškemu duhu, le tako in ne drugače, se je mogoče prilagoditi v otrokovo srce, ki se lačno odpira dišeči dušni hrani. Naroti knjigo, beri in beri! Mogoče, da se tudi tvojega srca kaj prime! Bog daj! (Nasteva vsebino.) (Konec prih.)

„Salonske knjižnice“ je te dni do-tiskana IV. knjiga. Prinaša za zbirko spisov Zofke Kvedrove in se imenuje — „Odselci“. Elegantna, 15 $\frac{1}{2}$ tiskanihi pol obsežna knjiga stane 2 K.

Meš.	Osebn. vlaki	Uzavl.	Osebn. vl.	Postaje	Uzavl.	Mešance	Osebn. vlaki	Uzavl.
174	112	114	116		113	175	117	121
6:30	8:46	4:30	7:45	odh. Trst-sv. Andrej	doh.	11:15	7:—	9:25
—	9:06	4:50	—	Trstmanje p.	—	—	6:41	9:50
7:26	9:11	4:54	8:07	Boršt	—	10:38	6:37	9:28
8:02	9:26	5:09	8:21	Draga	—	10:13	6:24	9:15
8:28	9:38	5:21	8:32	doh. Herpelje-Kozina	odh.	9:52	6:12	9:04
—	9:48	5:30	—	Herpelje-Kozina	doh.	—	5:59	—
—	9:59	5:45	8:49	Podgorje	—	—	5:46	8:49
—	10:17	6:04	—	Rakitovič	—	—	5:26	—
—	10:28	6:15	9:13	Buzet	—	—	5:10	8:22
Osebn. vlaki	10:40	6:26	—	Roč	—	—	4:59	—
ni	10:56	6:42	9:31	Lupoglava	—	—	4:44	8:04
11:11	7:—	—	—	Borut p.	—	—	4:22	—
6:35	11:21	7:12	9:52	Cerovlje	—	6:25	4:13	7:43
6:40	11:26	7:18	—	Novaki p.	—	6:55	6:20	4:02
6:51	11:39	7:31	10:03	Fazin	—	6:49	6:13	3:53
7:12	11:58	7:54	—	Sv. Peter „u Sumi“	—	6:31	5:55	3:31
7:31	12:13	8:14	10:33	Kanfanar	—	6:14	5:38	3:09
7:37	12:18	8:21	—	Smoljani p.	—	6:10	—	3:03
7:44	12:24	8:28	—	Sv. Vincenc p.	—	6:04	—	2:55
7:49	12:29	8:35	—	Zabronič p.	—	5:59	—	2:48
8:03	12:42	9:51	10:54	Vodnjan	—	5:45	—	2:30
8:11	12:48	9:—	—	Galezan p.	—	5:37	—	2:20
8:25	1:—	9:15	11:10	Pulj	—	5:20	—	2:—
Sr. in sob.	1:17	—	11:21	Pulj-luka	odh.	5:—	—	2:—

Kot prava **dobrota** in potreba za vsako družino se izkazuje vsak dan bolj uporaba **Kathreiner-Kneippove sladne kave.**

Nobena skrbna gospodinja naj se ne pomišlja dalje uvesti to tečno in zdravo pijačo.

Ni čistejše primesi in boljšega nadomestila za zrnato kavo, kjer je ta zdravniško prepovedana.

Kathreiner-Kneippova sladna kava se dobiva prisišna samo v izvornih zavojčkih z varstveno znamko »župnik Kneipp«. Odprto odtehtana ali drugače zavita kava ni nikoli **Kathreinerjeva.**

Št. 603.

Natečaj.

V šolskem okraju goriške okolice se razpisuje v definitivno nameščenje:

- mesto nadučitelja na dvorazrednih ljudskih šolah v Št. Ferjanu in Šempasu ter
- mesto učitelja-voditelja na jedno-razredni ljudski šoli v Plaveh.

S temi službami spojeni prejemki so določeni v deželnem zakonu z dne 6. oktobra 1900. dež. zak. št. 26.

Prosilci za katero teh mest naj vložijo svoje pravilno opremljene prošnje v teku šestih tednov po tretjem razglasu tega natečaja v uradnem listu pri dotičnih krajnih šolskih svetih.

C. kr. okrajni šolski svet.
V Gorici, 3. marca 1902.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Lekarna Cristofoletti v Gorici

Prave in edine zelodčne kapljice z znamko sv. Antona Padovanskega.

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva — Te kapljice **urodijo redno prebavljanje**, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico popije. **Okrepijo kvarjeni želodec storč, da zgine v kratkem času ometica in životna lenost (mrčvost).** Te kapljice tudi storč, da **človek raji je.**

Cena steklenici 80 vin.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnah na svetu. Za naročitve in pošiljate po jedino le v lekarni **Cristofoletti v Gorici.**

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo je sklenilo v skupni seji dne 28. dec. 1901. tako:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2%. Stalne vloge od 10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po 5%. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila: na vknjižbe po 5 1/2%
» varščino ali zastavo 6%
» menice 6%
s 1/2% uradnino.

Glavni deleži koncem leta 6%.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar. — Posojila se dajejo le zadružnikom.

E. LEBHERZ

Gorica

tovarna užigalice

priporoča prebivalcem Primorskega svoje izdelke raznih vrst posebno izvirne in zanesljive užigalice

Ap'ollo

Ivan Bednařik

priporoča svojo **knjigoveznicu** v Gorici ulica Vetturini št. 3.

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo **prodajalnico jestvin.**

V zalogi ima kave vsch vrst, različne moke iz Majdičevega mlina v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjavec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Sens), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem **Josip Kutin,** trgovec v Semenški ulici št. 1 v lastni hiši, kjer je »Trgovska obrtna zadruga«.

ADOLF HAUPTMANN

v Ljubljani.

Tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.

Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov.

Ilustrovani ceniki so franko na razpolago.

Saunig & Dekleva v Gorici

Magistratna ulica št. 1.

VELIKA ZALOGA ŠIVALNIH STROJEV raznih sistemov, slamoreznic in železnih blagajnic, kakor tudi **DVOKOLESA** iz svetovnoznane prve angleške tovarne, »Helical-Premier«, »Regent«, »Lucifer« in »Postillon« itd. — Prodajajo se tudi posamezni deli dvokoles in šivalnih strojev.

Cene zmerne — Brez konkurence!

V zalogi se nahajajo različni šivalni stroji — kakor za čevljarje, krojače in prav fine »Pfaff« za šivilje s katerimi se lahko umetno veže (štika) Komad šivank za šivilje stane 36 kr.

Zaloga pušk, samokresov in patronov.

Lastna mehanična delavnica za popravo šivalnih strojev in dvokoles.

Konkurenca z nami nemogča

Mizarska zadruga v Gorici (Solkan)

Naznanja slavnemu občinstvu, gospodom trgovcem in založnikom povištva, da ima **veliko zalogo** **veliko zalogo** **izgotovljenega povištva vseh slogov** v Solkanu pri Gorici.

Naznanjamo, da smo prevzeli dosedanje trgovino povištva tvrčke **Ant. Černigoja v Trstu, Via Piazza vecchia št. 1, katero bomo vodili pod enakim imenom.**

Kar ni v zalogi, se izvrši točno po naročilu v najkrajšem času.

Cene zmerne.

Delo je lično ter dobro osušeno.